

Hiilijalanjälkilaskenta alkaa ymmärryksestä

26.9.2022

Pk-yritykset hiilijalanjälkilaskentaan tutustumassa

Yritykset elävät jatkuvan muutoksen kilpailukentällä. On vaatimukset, laatu- ja ympäristöjärjestelmät, resurssipula, osapula, materiaalipula, maailmantalouden epävakaus, ilmastokriisi, taksonomia, hiilijalanjälki, vihreä siirtymä, asiakas- ja sidosryhmäodotukset, työn ja tekijän kohtaamishaasteet sekä paljon muuta. Miten nämä voisi kääntää mahdollisuuksiksi? Ensin täytyy ymmärtää, että tietää mitä kehittää. Jatkuva osaamisen kehittäminen on kilpailukyvyn edellytys. Se koskee jokaista työntekijää sekä organisaatiota kokonaisuutena ja haastaa täten johtamistakin uudella tavalla.

Ympäristöosaamisen kasvavaan kehittämistarpeeseen vastaa mm. SeAMKin pk-yrityksille suunnattu hiilijalanjälkikokonaisuus, jossa alueen yritykset pääsevät tutustumaan sekä yrityksen että tuotteen hiilijalanjälkilaskentaan. Maksuton kokonaisuus koostuu kahdesta esitieto-osiosta, varsinaisesta laskennasta sekä laskentaklinikoista. Vielä ehdit mukaan: **https://projektit.app-staging.seamk.hion.dev/event/lasketaan-hiilijalanjalki-pk-yritykset-ja-tuotteet/**

Mitä ja miksi laskentaa tehdään?

Hiilijalanjälkilaskennan kokonaisuus starttasi syyskuussa osana SeAMKin ESR-rahoitteista ympäristöosaamisen kehittämishanketta. Tässä artikkelissa on kooste ensimmäisestä tilaisuudesta. Lähdetään liikkeelle ymmärryksestä; mitä ja miksi laskentaa ollaan tekemässä. Syyskuun aloitustilaisuuden mielenkiintoisissa puheenvuoroissa keskeiseksi viestiksi pk-yrityksille nousi se, että muutoksen tuulia on edessä yrityksen kokoon katsomatta. Tilaisuudessa kuultiin seuraavat puheenvuorot:

- Helena Soimakallio, Teknologiateollisuus: Vihreän siirtymän uhat ja mahdollisuudet sekä hiilijalanjälkilaskennan rooli
- Aki Finer, Motiva: Hiilijalanjälkilaskenta; kokemuksia ja havaintoja matkan varrelta
- Kaarina Saramäki, ESG Lead, OP Ryhmä: Vaikuttaako EU-taksonomia pk-yrityksiin ja millä aikataululla?
- Laura Könönen, SeAMK: Isojen yritysten näkemyksiä ja kokemuksia tulevasta.

Tilaisuuden alussa projektipäällikkö Heli Hietala, SeAMK määrittelee aiheeseen liittyviä termejä. Tässä niistä muutama esimerkki:

- Vihreä siirtymä on talouden rakennemuutos kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa, jossa talouden kasvu ja ympäristön suojelu tukevat toisiaan. Hiilineutraaliuden tavoite sitoo lainvoimaisesti kaikkia EU:n jäsenmaita. Vihreä siirtymä luo kysyntää uudenlaisille teknologioille ja palveluille sekä osaamiselle.
- Hiilijalanjälki kuvaa esimerkiksi yrityksen, tuotteen tai palvelun kuormittavuutta ilmastolle, yleensä koko sen elinkaaren ajalta. Kun nettohiilijalanjälki on nolla, toiminta ei vaikuta ilmaston lämpenemiseen eli toiminta on hiilineutraalia.
- Hiilikädenjälki kuvaa vastaavasti esimerkiksi yrityksen tai sen tuotteen/palvelun tuottamaa hyötyä ilmastolle, kun se poistaa ilmakehästä kasvihuonekaasupäästöjä enemmän kuin tuottaa. Kädenjälki on päästövähennys suhteessa siihen tasoon, jossa ei tuotettaisi lainkaan päästöjä.

Raportointivastuu valuu toimitusketjua pitkin

EU:n tasolta tulevat säädökset vaikuttavat jatkossa eri tavoin rahoituksen saatavuuteen ja hintaan. Tällä on iso kerrannaisvaikutus isojen yritysten toimitusketjujen kautta. ESG vaatimukset ja EU taksonomia tuovat osaltaan vihreän siirtymän näkyväksi yrityskentällä. Taksonomia on luokitusjärjestelmä, joka vaikuttaa rahoitukseen. ESG on lyhenne englannin kielen sanoista Environmental, Social ja Governance. Suomeksi nämä tarkoittavat ympäristöön, yhteiskuntavastuuseen ja hallintotapaan liittyviä asioita. Yhdellä sanalla näistä voidaan puhua vastuullisuutena. Yrityksen vastuullisuus näkyy siinä, miten sen tuotteet ja palvelut tukevat kestävää kehitystä. Se edellyttää, että ympäristö, ihminen ja talous huomioidaan tasavertaisesti. Vastuullisuus lisää sopeutumiskykyä ja mahdollistaa kestävän perustan yrityksen menestyksen jatkuvuudelle ja kasvulle. Lisää ja laajemmin termeistä ja vihreän siirtymän taustoista voit lukea täältä: https://projektit.app-staging.seamk.hion.dev/yrittajyys-ja-kasvu/ytya-teollisuuteen-kestavaa-kilpailukykya/usein-kysytyt-kysymykset/**. Kaarina Saramäki** kertoo hiilijalanjälkitilaisuudessa ESG vaatimuksista ja EU-taksonomiasta. Pankkien huomioitava luotonantomenettelyissään ESG-teemat. Tällä hetkellä raportointivaatimukset kohdentuvat isoihin yrityksiin. Toisaalta sidosryhmäkytkösten, kuten alihankinnan, kautta vastuullisuuden todentaminen valuu toimitusketjua pitkin sen jokaiselle toimijalle jossain muodossa. Olisi tietysti hyvä, että siinä vaiheessa, kun vastuullisuudesta kysytään, työ olisi jo aloitettu, jolloin sen puute ei tule toiminnan esteeksi. Kaarina Saramäki viittaa esityksessään OP:n Suuryritystutkimukseen 2022, josta selviää, että 94 % vastaajista näkee yritysvastuun kasvavana kilpailuetuna. Vastaavasti heistä 84 % kokee painetta alihankintaketjujen päivittämiseen uusien vastuullisuusvelvoitteiden vuoksi. Tämä tarkoittaa sitä, että

odotukset vastuullisuudesta ja laadukkaammasta raportoinnista tulevat näkymään toimitusketjussa. Myös kasvavat asiakasodotukset kuluttajarajapinnassa luovat osaltaan yrityksille painetta toimia vastuullisesti.

Helena Soimakallio kertoo, että teknologiateollisuuden päästöjä voidaan alentaa yli 80 % vuoteen 2035 mennessä. Alan tuottamilla ratkaisuilla on lisäksi huomattavan suuri ilmastokädenjälki, joka kasvaa jatkuvasti. Tämä on suomalaiselle teknologialle suuri mahdollisuus ja sen kerrannaisvaikutus voi olla hiilijalanjälkeen nähden moninkertainen globaalisti.

Aki Finer kertoo hiilijalanjälkilaskennasta käytännön kokemusten kautta. Yrityksen on tärkeä määrittää itselleen miksi on tekemässä laskentaa. Laskentanäkökulman valinta vaikuttaa siihen millaista tietoa ja minne laskenta tuottaa. Tuotteen hiilijalanjälkeä laskettaessa, huomioidaan laajasti kyseisen tuotteen elinkaari ja saadaan yksityiskohtaisempaa tietoa tuotteen ja sen tuotannon kehittämisestä. Yrityksen hiilijalanjäljessä keskitytään enemmän itse yritykseen.

Tule mukaan hiilijalanjäljen laskentapäivään 5.10.2022

Sinulla on vielä mahdollisuus päästä mukaan matalan kynnyksen maksuttomaan laskentapäivään aiheena pk-yritysten ja niiden tuotteiden hiilijalanjälki. Tilaisuus järjestetään lähitilaisuutena Seinäjoen ammattikorkeakoululla osana hiilijalanjälkilaskennan kokonaisuutta. Ilmoittautumalla saat katsottavaksesi kahden ensimmäisen kerran tallenteet ja materiaalit, joiden avulla kartutat esitietojasi.

Laskentatilaisuudessa tutustutaan kahteen excelpohjaiseen laskuriin: Y-hiilari ja tässä Ytyä teollisuuteen -hankkeessa kehitettävä uusi tuotteen hiilijalanjälkilaskuri. Tilaisuudet ovat maksuttomia. Ne rahoittaa Euroopan Sosiaalirahasto. Tilaisuudet järjestetään osana SeAMKin hanketta: Ympäristöosaamisen kehittämisellä kohti kestävää teollisuutta eli ”Ytyä teollisuuteen”.

Lue lisää ja ilmoittaudu:
https://projektit.app-staging.seamk.hion.dev/event/lasketaan-hiilijalanjalki-pk-yritykset-ja-tuotteet/**Heli Hietala**
Projektipäällikkö
Ympäristöosaamisen kehittämisellä kohti kestävää teollisuutta -hanke (Ytyä teollisuuteen)
SeAMK

Ytyä
teollisuuteen